

Tot nu, i a fora neva

Homes en la meva situació, escrit per Per Petterson és una noble, insòlita i densa novel·la singular, que em sembla intuir que obrirà una bretxa expressiva en la consciència dels homes.

A veure si sé explicar-ho: subtilment, Gabriel Ferrater havia dit que una certa falta de diàleg sincer amb si mateix i assumint les immenses contradiccions sentimentals que sentia era el que havia impedit a Josep Pla de ser el gran intel·lectual europeu que era. Els llegidors de Josep Pla saben que hi ha una amplíssima zona de la pròpia consciència que mai surt impresa als seus papers o articles públics. Com a molt, surt impresa als seus diaris personals, com més breus més profunds. Per Petterson, que es va fer famós a tot Europa per un llibre que aquí Club Editor va publicar en 2003 intitulat *Sortir a robar cavalls*, hi entra de ple.

Ara fóra el moment en què tocaria explicar com la manca de llum natural condiona el viure de Noruega; tocaria referir-se a una evolució política i cultural tota diferent i al·ludir a altres exemples per donar a entendre la raresa de la novel·la de Petterson. No ho faré.

Remarcaré que, per mi, el més important de la novel·la, és aprendre a expressar sense pudor, sense vergonya social, bona part de les accions d'una persona que viu una separació matrimonial, amb fills

EL PRINCIPI DE LA NOVEL·LA
ÉS BRILLANT PER LA
CAPACITAT DE SITUAR EN EL TEMPS I
EL LLOC LES ACCIONS D'UN MATEIX

de la relació. Des de la meua modesta talaia mai havia llegit res en aquesta direcció. Com ho escriu? Sense gota de sucre ni gota de mel ni gota d'agave endolcidor. El principi de la novel·la és brillant per la capacitat de situar en el temps i en el lloc les accions d'un mateix. Després, la mateixa duresa –i no tinc altra paraula per dir el que vull dir– de les accions contades et deixa atònit, parat, sorprès. L'autor, que es presenta a si mateix com a personatge de la novel·la, sense filtres, presenta situacions i accions viscudes per ell amb el mínim de melo-

dramatisme. Vull dir el mínim de glossa o comentari. És només si el llegidor s'imagina l'acció que en fa el comentari: imaginem un llarg viatge en un vell automòbil, sol, per rares carreteres –els espais i pobles són anomenats amb precisió– per acabar dormint dins de l'automòbil, mentre a fora neva, i flocs de neu li entren dins de l'automòbil i llavors troba una euga solitària que el mira i s'hi atansa, i li toca el llom. Aquesta rara situació de trobada d'una euga i un home solitari en un paisatge nevat és una de les accions que narra, sense glossa, sense comentari. Ho deixa escrit tot nu. Com si el lector hagués de reflexionar sobre totes les vegades que ell mateix ha viscut en la seua vida real alguna situació meravellosament insòlita com aquella.

Per entendre'ns, és com si en l'època juvenil, quan molts de vos tès i jo vivíem en un règim polític que els llibres d'història van batrejar com a *nacional-catolicismo*, el capellà del poble, home seriós i més aviat pàl·lid i de mirada indesxifrable, hagués llegit la pàgina de la Bíblia i no n'hagué fet cap glossa ni sermó vacil·lant d'aquells que només recordem els que vam nàixer en el temps que la Història ha anomenat Franquisme.